

The European Movement in Norway: Norway's Security and European Foreign Policy in the 1980's. Oslo: Universitetsforlaget 1981, 81 s., Nkr. 64,00. Kontrast, nr. 4-5, 1981, tema: Europa, 80 s., Nkr. 29,00.

Man kunne nemt få det indtryk, at mange nordmænd har været uhyre selvtilfredse efter det norske nej til EF ved folkeafstemningen i 1972. Ikke mindst efter, at Norge - i modsætning til mange EF-lande - er rykket opad på den økonomiske hitliste - ganske vidst af helt andre grunde end dem, der har med EF at gøre.

Hvis noget har været tabu, har det været EF i Norge siden da. Folkeafstemningen førte til store politiske rivninger, og dens resultat var så klart, at det næsten ikke har været muligt at føre en debat bare om en europapolitik. Folkebevægelsen mot EEC nedlagde sit arbejde efter afstemningen, men har altid ligget i en venteposition, hvis forsøg på en tilslutning til EF skulle komme på tale. Således for et par år siden, da Norges tilslutning til den europæiske valutaslange var på tale, reagerede folkebevægelsen prompte, og det selv om valutaslangen knapt kan siges at høre med til EF.

At de norske EF-tilhængere fortsat har interesseret sig for Europa kan ikke undre, men det er der ikke kommet en debat ud af, og det er på den baggrund lidt af en overraskelse at konstatere, at én af parterne i den gamle modstanderkoalition af bønder, fiskere og byradikale og unge socialister nu reviderer standpunktet på en forfriskende måde: "Vel tilfredse med innsatsen og resultatet i EF-kampen har vi i snart 10 år blokkert for en realistisk og nødvendig Europadiskusjon", hedder det i et temanummer om Europa i tidsskriftet kontrast (nr. 4-5/1981). kontrast er et venstreradikalt "tidsskrift for politikk, kultur og kritikk" og var blandt bannerførerne for modstandersynspunktet i 1972. Da den norske Europabevægelse næsten samtidigt har udsendt et debatskrift om Norge og Europa (Norway's Security and European Foreign Policy in the 1980s, juni 1980) ligger det nært at konstatere, at nu er debatten faktisk igang igen. Når kontrast lægger op til en ny debat om Norge og Europa har det sin helt specielle baggrund, og den bryder aldeles med et fundament for norsk udenrigspolitik de senere år: orienteringen mod Atlanten. Det siges direkte, at "gennem å innrette vår politiske tenkning mot Europa, kan vi, sammen med andre små vesteuropeiske land, gi oss selv en mulighet for et brudd med atlantismen, ideen om at den viktigste allianseaksen for Norge går vestover havet til USA."

Det er en europæisk selvstændiggørelsesproces (fra USA), man finder behovet for en styrkelse af samarbejdet i Vesteuropa, præget af de mindre lande, præget af en socialistisk holdning. Og vejen er via sikkerheds- og forsvarspolitikken. Til det af danske EF-modstandere så priste nordiske alternativ siger kon-

The European Movement in Norway: Norway's Security and European Foreign Policy in the 1980's. Oslo: Universitetsforlaget 1981, 81 s., Nkr. 64,00. Kontrast, nr. 4-5, 1981, tema: Europa, 80 s., Nkr. 29,00.

Man kunne nemt få det indtryk, at mange nordmænd har været uhyre selvtilfredse efter det norske nej til EF ved folkeafstemningen i 1972. Ikke mindst efter, at Norge - i modsætning til mange EF-lande - er rykket opad på den økonomiske hitliste - ganske vidst af helt andre grunde end dem, der har med EF at gøre.

Hvis noget har været tabu, har det været EF i Norge siden da. Folkeafstemningen førte til store politiske rivninger, og dens resultat var så klart, at det næsten ikke har været muligt at føre en debat bare om en europapolitik. Folkebevægelsen mot EEC nedlagde sit arbejde efter afstemningen, men har altid ligget i en venteposition, hvis forsøg på en tilslutning til EF skulle komme på tale. Således for et par år siden, da Norges tilslutning til den europæiske valutaslange var på tale, reagerede folkebevægelsen prompte, og det selv om valutaslangen knapt kan siges at høre med til EF.

At de norske EF-tilhængere fortsat har interesseret sig for Europa kan ikke undre, men det er der ikke kommet en debat ud af, og det er på den baggrund lidt af en overraskelse at konstatere, at én af parterne i den gamle modstanderkoalition af bønder, fiskere og byradikale og unge socialister nu reviderer standpunktet på en forfriskende måde: "Vel tilfredse med innsatsen og resultatet i EF-kampen har vi i snart 10 år blokkert for en realistisk og nødvendig Europadiskusjon", hedder det i et temanummer om Europa i tidsskriftet kontrast (nr. 4-5/1981). kontrast er et venstreradikalt "tidsskrift for politikk, kultur og kritikk" og var blandt bannerførerne for modstandersynspunktet i 1972. Da den norske Europabevægelse næsten samtidigt har udsendt et debatskrift om Norge og Europa (Norway's Security and European Foreign Policy in the 1980s, juni 1980) ligger det nært at konstatere, at nu er debatten faktisk igang igen. Når kontrast lægger op til en ny debat om Norge og Europa har det sin helt specielle baggrund, og den bryder aldeles med et fundament for norsk udenrigspolitik de senere år: orienteringen mod Atlanten. Det siges direkte, at "gennem å innrette vår politiske tenkning mot Europa, kan vi, sammen med andre små vesteuropeiske land, gi oss selv en mulighet for et brudd med atlantismen, ideen om at den viktigste allianseaksen for Norge går vestover havet til USA."

Det er en europæisk selvstændiggørelsesproces (fra USA), man finder behovet for en styrkelse af samarbejdet i Vesteuropa, præget af de mindre lande, præget af en socialistisk holdning. Og vejen er via sikkerheds- og forsvarspolitikken. Til det af danske EF-modstandere så priste nordiske alternativ siger kon-

trastfolkene (side 16): "Til de som er mest begeistret for "det nordiske alternativ" føler vi behov for at komme med visse motforestillinger. Norden er jo slet ikke så enhetlig som geografien kan gi inntrykk av ... Mulighetene for å gjøre Norden til en mer formell økonomisk og politisk blokk var etter vårt syn langt større like etter krigen enn de er i dag".

Er Norden blevet for lille til Norge? "Gjennom en klok forvaltning av oljen og oljemiliardene kan imidlertid Norge bidra til å styrke Norden økonomisk uten å gå veien om et formelt samarbeid a la Nordøk".

Det er ganske overraskende at se, hvorledes konklusjonen her bliver, at det europæiske samarbejde bør gives en ny chance for at markere sig i forholdet USA-Europa. Det er ikke overraskende at se, at Den norske Europabevægelse har samme opfattelse, men det er meget interssant at se, hvorledes der i det nævnte debatskrift fra Europabevægelsen argumenteres næsten helt parallelt med kontrast. Folkeafstemningen i 1972 pressede Norge tættre på USA, hedder det, og det førte Norges udenrigspolitiske skæbne tættre på de to supermagters. Det var ikke noget problem, så længe EF og USA havde den samme kurs i udenrigspolitikken, men Afghanistan og Iran tvang Norge til at tage stilling, og her har Norge været mest tilbøjelig til at følge EF, og det giver efter forfatterens mening et problem: "We support political decisions which have been made jointly by the EC countries, without having been able to influence these decisions." Det vurderes også, at udvidelsen af EF vil isolere Norge endnu mere i Europa, og konklusjonen bliver derfor, at Norge hurtigst muligt må styrke udenrigsministeriet med henblik på at knytte tæt kontakt med EF og især med Det europæiske politiske samarbejde og med det aktuelle EF-formandsland, ligesom det anbefales Stortinget at tage tæt kontakt med Europa-Parlamentet.

Handelsmæssigt bør der også knyttes tættre kontakt, mener Europabevægelsens rapport, og der peges på, at de norske olieressourcer er så væsentlige for EF, at de vil kunne lette Norges vej til et tættre samarbejde.

Der er altså fra såvel de tidligere modstandere som tilhængerne tale om en anbefaling af et tættre samarbejde med Europa, og argumenterne synes i princippet parallelle, men det bør bemærkes, at ingen (endnu) tør anbefale et norsk EF-medlemskab. Det vil sikkert også stærke økonomiske kræfter være imod. Landbrugere og fiskere var de økonomisk stærke EF-modstandere i 1972 (se Hans Martens: Danmarks ja, Norges nej, København 1979), og de vil sikkert være fuldt så stærkt imod i dag. For dem er det ikke sikkerhedspolitikken, som er den afgørende. Så mon ikke vi må vente en tid endnu, inden Norge sender en ansøgning om medlemskab til EF.

Hans Martens